

زمانی اینجا هخامنشیان کاخ داشتند

ستون‌ها به این ترتیب بوده که پس از آماده نمودن سطح مورد نظر زیرسازی و شالوده ساخت پایه ستون‌ها هر یک با پنج یا شش قطعه لاشه سنگ بزرگ و کوچک به صورت فونداسیون و جلوگیری از سنگینی و افت پایه ستون‌ها و به صورت مربع شکل ساخته و پرداخته شده است. آن‌گاه سنگ مکعب شکل سیاه رنگ از نوع آهکی به ابعاد این سنگ‌ها به گونه ای حجاری و صیقل یافته است که از ارتفاع ۲۸ سانتیمتر آنها ۱۸ سانتیمتر صاف و صیقلی شده‌اند. بخش زیرین به صورت زبره تراش با زائده ای تقریباً ۱۰ سانتیمتر بیشتر در کف و بر روی سنگ‌های شالوده قرار گرفته و فقط ۱۸ سانتیمتر آن خارج از کف بنا هستند. آنگاه بر روی این سنگ سیاه، سنگ سفید رنگ مکعب شکل دیگری با همان اندازه و مهارت و ظرافت در حجاری و بدون هیچ گونه ملاط یا فلز دیگری بر روی سنگ سیاه زیرین قرار گرفته است. بدین منظور قسمت مرکزی دو سنگ سیاه و سفید رنگ را زبره تراش کرده و لبه های آنها را چنان صیقلی نموده‌اند که در نقطه اتصال، به نظر سنگی یک پارچه با دو رنگ سیاه و سفید می‌رسند و اکثراً این دو سنگ را یکپارچه می‌بینند و تصور می‌کنند که بخش زیرین سنگ سفید رنگ، سیاه شده است و برای هیچ معمار و هنرمند حجاری این چنین وصالی تاکنون دیده نشده است و ترکیب این دو سنگ و سایر سنگ‌ها همه بینندگان را به اعجاب وای می‌دارد. بر روی این دو سنگ، سنگ سومی، به صورت پله ای از نوع سنگ‌های آهکی کرم رنگ به ابعاد ۸۵×۸۵ سانتیمتر و بلندی ۲۵ سانتیمتری قرار گرفته

در سال ۱۳۵۰ شمسی هیأت باستان شناسان ایرانی به سرپرستی دکتر علی اکبر سرفراز که مشغول کاوش و مرمت شهر تاریخی بیشاپور واقع در جبهه شمال شرقی برازجان بودند مطلع شدند که در محل چرخاب برازجان هنگام احداث کانال کشی آب برازجان به بوشهر، بیل مکانیکی هنگام خاکبرداری به یک شالی ستون سیاه رنگ برخورد کرده است که مسئولین آن شالی را به فرمانداری انتقال داده بودند. وی که سرپرستی کاوش‌های بیشاپور را عهده دار بود، به علت قرب مکانی با محل چرخاب بلافاصله به برازجان عزیمت و در فرمانداری از آن شالی دیدن کرد و دریافت که این شالی از شاهکارهای هنری و حجاری عصر هخامنشیان است که با شالی ستون‌های کاخ‌های پاسارگاد برابری می‌کند. بنابراین بلافاصله مراتب را به اداره متبوع گزارش داد و موافقت گمانه زنی و رسیدگی محل را خواستار شد. پس از یک ماه تلاش مداوم پروفیل و اسکلت تالار ستوندار نمایان شد.

کاخ چرخاب دارای یک تالار مستطیل ستوندار با دوردیف شش ستونی است و یک ایوان ورودی ۲۴ ستونی در جبهه شرقی دارد. این کاخ به ابعاد ۴۵×۳۵ متر احداث و مجموعاً ۱۵۷۵ متر وسعت دارد، فاقد توازن و تقارن معمول بناهای هخامنشی است.

تالار مرکزی، عبارت است از بنایی مرکب از ۱۲ پایه ستون در دو ردیف شش تایی که در شرایط حاضر تنها پایه ستون‌های آن موجود و از دو نوع سنگ سیاه و سفید ترکیب یافته‌اند. شیوه استقرار این پایه

بیل مکانیکی هنگام خاکبرداری به یک ستون سیاه رنگ برخورد کرده است که بعدها متوجه شدن این ستون یکی از شاهکارهای هنری و حجاری عهد هخامنشیان است که با شالی ستون‌های کاخ‌های پاسارگاد برابری می‌کند

و در مجموع بر فراز این سه سنگ است که با توجه به اختلاف رنگهای آنها شالی ستون مدوری از نوع سنگ سیاه رنگ به شعاع ۳۷ سانتیمتر که آن هم با ظرافت غیرقابل وصفی تراشیده و صیقل یافته قرار گرفته است. به این ترتیب ما شاهد ساخت پایه ستون متناسبی هستیم که از دو رنگ سیاه و سفید ترکیب شده اند و تا این زمان فقط یک نمونه آن در پاسارگاد پایتخت کوروش دیده شده است. ستون های دوازده گانه این تالار در فواصل ۱۶۰ سانتیمتری از هم در دو ردیف شش تایی قرار دارند که از مجموع آنها فقط سه پایه ستون از ردیف اول کامل شده است. از شواهد چنین برمی آید که سایر پایه ستون ها در حال نصب بوده اند و به این ترتیب می توان گفت که تالار ۱۲ پایه ستونی مکشوفه به صورت ناقص و ناتمام رها شده از مجموع ۱۲ ستون تالار که در دو

مرکزی و یک ایوان جانبی با ویژگی های ذیل است. تالار مرکزی در محور شرقی - غربی بنا شده است. پایه ستونهای تالار مرکزی در محور شرقی - غربی در وضع موجود چهار ردیف و در محور شمالی - جنوبی نیز چهار ردیف است. اگر چه اطلاعات ما در خصوص طرح اصلی کاخ کافی نیست ولی در جبهه غربی تالار مرکزی بدلیل حفر ترانشه پیشرو آزمایشی که توسط حفار آن ایجاد شده دو ردیف دیگر از پایه ستون های تالار در محور شرقی - غربی و همچنین سنگ کف درگاه ورودی غربی نیز به یافته های تالار مرکزی افزوده می گردد. در نتیجه با یافته های دیگر در ترانشه پیشرو جبهه غربی می توان در یافت که تالار مرکزی دارای ۲۴ پایه ستون در شش ردیف چهار تایی بوده و در محور چهار جهت اصلی تالار نیز سنگ

محوطه بردک سیاه
و سنگ سیاه برجای
مانده از عهد هخامنشیان

ردیف شش تایی است به ترتیب از جبهه شمالی فقط پایه ستون های اول و دوم و سوم سالم و پایه ستون های چهارم و پنجم و ششم اصلاً نصب نشده و حتی شالوده آنها به صورت ناقص رها شده است.

کاخ بردک سیاه

کاخ بردک سیاه در یک کیلومتری شمال روستای درودگاه از توابع بخش سعدآباد شهرستان دشتستان قرار دارد. بردک سیاه در ۲۹ درجه و ۲ دقیقه و ۱۵/۹ ثانیه شمالی و ۵۱ درجه و ۰۶ دقیقه و ۳۴/۸ ثانیه شرقی قرار گرفته است. بلندترین نقطه امروزی آن از سطح دریای آزاد در حدود ۶۵ متر است.

برای اولین بار اسماعیل (احسان) یغمایی ضمن کاوش کاخ سنگ سیاه (نظرآقا) در سال ۱۳۵۶، بررسی هایی در اطراف این کاخ و روستاهای همجوار انجام داد. بنا به گزارش اهالی روستای درودگاه مبنی بر وجود آثاری در میان نخلستان ها، آن مکان مورد بررسی و بازدید قرار گرفت.

در وضع موجود بدلیل کاوش های ناتمام کاخ بردک سیاه، نمی توان نقشه و پلانی گویا و شفاف از این کاخ ارائه داد. در حال حاضر کاخ بردک سیاه ۳۰×۱۸ متر وسعت دارد. دارای یک تالار

کف درگاههای کرم رنگ نیز کار شده است. تالار مرکزی دارای ابعادی معادل ۱۷۵۰ متر شمالی - جنوبی و ۱۷ متر شرقی - غربی می باشد و پلنتیجه وسعت آن به ۳۱۴ متر مربع می رسد.

در کاوش های بردک سیاه هنوز یک نمونه کامل پایه ستون پیدا نشده است. اما از آنجا که همه پایه ستون ها به یک اندازه و یکسان ساخته و پرداخته شده اند، می توان با کنار هم گذاشتن بخش هایی از پایه ستون های مکشوفه به یک قطعیت کلی و به طرحی از یک پایه ستون کامل دست یافت.

کلاً پایه ستون های تالار میانی بردک سیاه، سه سنگ مکعب مستطیل نهاده بر روی یکدیگر اند که بر روی آنها سنگ چهارم یا شالی ستون (گرد) جای می گرفته است.

با توجه به کاوش های صورت گرفته در این کاخ بقایایی از دیواره سنگی در جبهه جنوبی تالار مرکزی، ما بین این تالار و ایوان جانبی جنوبی بدست آمده است. بیش ترین مانده دیوار در گوشه جنوب شرقی کاخ بدست آمده است که ضخامت آن نزدیک به ۵۰ سانتی متر می رسد، نمونه همین دیوار در کاخ اختصاصی کوروش در پاسارگاد که بین تالار مرکزی و ایوان جنوبی ایجاد شده که تقریباً همانند دیواره موجود در کاخ بردک سیاه است.

کاخ بردک سیاه در یک
کیلومتری شمال روستای
درودگاه از توابع بخش
سعدآباد شهرستان
دشتستان قرار دارد که
در سال ۱۳۵۶، با اعلام
اهالی روستای درودگاه
در میان نخلستان ها
کشف شد